

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1925 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om obligatoriskt upptagande av särskild avgift för vissa offentliga nöjeställningar.

(1:a avd.)

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 117, har herr *Clemetson* hemställt, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kungl. förordningen om rätt för kommun att upptaga särskild avgift för vissa offentliga nöjeställningar att densamma tillämpning varder obligatorisk, samt att vederbörande utskott ville formulera och för riksdagen föreslå de ändringar i lagens text, som vid bifall till min hemställan erfordras».

Då 1919 års riksdag behandlade den proposition om kommunal nöjesskatt, vilken föranlett den nu gällande förordningen i ämnet, hade riksdagen även att taga ställning till en motion (nr 344 i andra kammaren), i vilken föreslagits, bland annat, sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att nöjesskatten skulle bliva obligatorisk inom varje kommun. Den i nämnda motion anförda motiveringen var i huvudsak byggd på uppfattningen, att nöjesskatten borde betraktas icke uteslutande såsom en inkomstkälla utan även såsom ett medel att reglera nöjeslivet, och härpå grundades även ett i motionen framställt förslag om en väsentlig höjning av skattesatserna för vissa såsom mindrevärdiga betecknade nöjen. I enlighet med hemställan av konstitutionsutskottet, som år 1919 behandlade frågan, föranledde motionen icke någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Liknande motion vid 1919 års riksdag.

Utgångspunkten för den nu föreliggande motionen är en helt annan, nämligen kommunernas behov av den inkomstkälla, som nöjesskatten erbjuder. Att denna inkomstkälla icke alltid anlitas har motionären ansett bero på, att vissa intressen, som i nöjesskatten såge ett besvärande onus, vore för starka. Därför borde beskattningen göras obligatorisk. Beträffande vad motionären i övrigt till stöd för förslaget anført får utskottet hänvisa till motionen.

Den föreliggande motionen.

Enligt bevillningsutskottets mening bör en såsom kommunalskatt anordnad nöjesbeskattning icke hava obligatorisk karaktär. I många lands-

Utskottets yttrande.

kommuner torde nämligen förekomsten av nöjestillställningar vara så sparsam, att kommunerna kunna ha anspråk på att själva få avgöra, huruvida införandet av nöjesskatt är ekonomiskt tillräckligt motiverat. Likaså synes det utskottet, att en kommun, där nöjestillställningar av endast anspråkslösaste slag förekomma, kan ha goda skäl att lämna dessa obeskattade.

Ur nu angivna synpunkter vore det enligt utskottets mening icke rådligt, att staten påtog sig ansvaret för påläggande av en skatt, för vilken de lokala förutsättningarna icke kunna antagas alltid föreligga.

På grund härav får utskottet hemställa,

att motionen I:117 av herr Clemedtson, om obligatoriskt upptagande av särskild avgift för vissa offentliga nöjestillställningar, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 2 mars 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin, Örne, Boman, Pers, Bärge, Johan Bergman, Johansson i Kullersta, Lithander, Olsson i Golvvasta, Bengtsson i Kullen, Johansson i Hornsberg, Andersson i Hedsta, Åström, Clemedtson, Granath, Brännström, Ericson i Boxholm, Carlsson i Stockholm och Björnberg.

Reservation

av herr *Clemedtson*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen och föreslå därav påkallade ändringar i författningen, samt anfört följande:

»Då Kungl. Maj:t för 1919 års riksdag framlade det förslag till nöjesskatt, vilket föranledde den nu gällande förordningen härom, meddelade den dåvarande chefen för finansdepartementet, att tidigare inom departementet utarbetats förslag till nöjesbeskattning för *statens* räkning. I yttrande häröver hade kammarrätten bland annat anfört, att nöjesskatten finge anses till sin natur vara mest lämpad såsom *kommunalskatt*. En ganska stor enighet synes emellertid hava varit rådande därom, att offentliga nöjestillställningar borde utnyttjas såsom skatteobjekt. 1919 års

konstitutionsutskott anförde härutinnan, att det syntes vara av oavvisligt behov påkallat att på något sätt ställa till kommunernas förfogande möjligheter att med nya inkomstkällor möta trycket på kommunernas ekonomi.

I fråga om huruvida skatten skulle göras obligatorisk eller fakultativ stannade man för det sistnämnda, dock endast såsom en övergångsform. Konstitutionsutskottet skrev nämligen bl. a.:

'Å andra sidan kan frågan om det närmare anordnandet i olika detaljer av en sådan skatt ännu sägas i vårt land befinna sig på sådant stadium, att man i vissa hänseenden har att försöksvis pröva sig fram till de anordningar, som omsider böra bli definitiva; och det synes under sådana förhållanden vara önskvärt, att åt de nu antagna bestämmelserna giva den smidighet som medger ett sådant provande. Enligt utskottets uppfattning förutsätter detta, att skatten till en början endast bliver fakultativ.'

Framställningar om ändring av förordningen ha skett upprepade gånger. Såsom skäl till avvisande av sådant förslag år 1923 anförde bevillningsutskottet bl. a.:

'Med ett definitivt ståndpunktstagande bör, med hänsyn till frågans redan av 1921 års bevillningsutskott framhållna samband med den numera pågående utredningen av den kommunala beskattningen, enligt utskottets mening anstå, till dess resultatet av sistberörda utredning föreligger.'

Nu har kommunalskattekommittén den 15 oktober 1924 avgivit betänkande angående den kommunala beskattningen, men förklarat att kommittén icke funnit anledning upptaga nöjesskatten till undersökning, utan anser kommittén, att denna och andra frågor lämpligast ordnas genom specialförfattningar utan sammanhang med och vid sidan av den allmänna kommunalbeskattningen.

Under de år nöjesskatten existerat i vårt land torde hava ådagalagts att dess upptagande är en synnerligen enkel procedur, när den har karakter av kommunalskatt — vilket sannolikt icke bleve fallet om den upptoges som statsskatt; ett förhållande som i denna fråga nog varit avgörande för dem, som eljest ur landsbygdsintressesynpunkt ansett att städerna nu ha allt för stor del av inkomsten av nöjesskatten. Metoden har prövats och tillräcklig erfarenhet vunnits, vadan utan överdrift torde kunna sägas att tiden är inne för obligatoriskt införande av de 'definitiva anordningar', varom konstitutionsutskottet talat år 1919 och bevillningsutskottet senast år 1923.

När utskottet i år framhåller, att en skatt som denna icke lämpligen kan göras obligatorisk, göres detta utan något uppställande av bevis eller jämförelser. Jag vill taga mig friheten jämföra med en annan kommunal skatt, som förut varit fakultativ men från och med 1924 infördes såsom obligatorisk, nämligen hundskatten.

Vidare har det anförts, att behovet av ökade inkomster icke gör sig lika starkt gällande i alla kommuner och att man därför borde lägga i varje särskild kommuns hand att själv avgöra, huruvida inom densamma nöjesskatt

skall upptagas eller icke. Häremot tillåter jag mig påpeka, att det icke varit de fattigare kommunerna som infört nöjesskatt före de rikare. Man får nog säga tvärtom. Anledningen till att kommuner, som varit i behov av ifrågavarande skatteobjekt, icke utnyttjat detta, har i motionen angivits kunna vara dels för starkt motstånd från vissa intressenter och dels önskan att icke åstadkomma kommunala stridigheter, där gott samarbete råder.»
